

Performativa perspektiv på språk- och litteraturundervisning

Sofia Jusslin & Heidi Höglund

I detta föredrag samtalar vi om vad performativa perspektiv innebär och vad de kan bidra med till språk- och litteraturdidaktik, med utgångspunkt i postteoretiska perspektiv och postkvalitativ metodologi. En grundläggande utgångspunkt i performativitet är en förskjutning från att fråga vad något *är* till att undersöka hur något *görs* och *blir till*. Begreppet performativitet har en lång tradition och kan härledas till Austins talaktsteori från 1960-talet och används i dag inom flera vetenskapsområden. Sedan 2000-talet har performativa perspektiv etablerats internationellt inom språk- och litteraturdidaktik och på senaste tid fått ökad synlighet även i Norden. Inom dessa perspektiv riktas forskningsintresset mot hur språk och litteratur *görs*, *blir* och *verkar*, snarare än vad det *är*. Performativa perspektiv uppmärksammar således det relationella, materiella, affektiva, kroppsliga, oförutsägbara och icke-linjära i språk- och litteraturundervisning.

Föredraget är koreograferat som ett dialogiskt och prövande samtal i tre akter, där performativa perspektiv belyses utifrån vetenskapsteoretiska, metodologiska och didaktiska infallsvinklar. Vi utgår från de dels nyfikna, dels kritiska frågor vi själva har ställt, och fortfarande ställer, samt i vissa fall även behövt försvara. Föredragets avsikt är att belysa olika möjligheter, nyanser, friktioner och motstånd snarare än att presentera färdiga svar.

I den första akten behandlar vi de vetenskapsteoretiska, särskilt ontologiska, utgångspunkter som performativa perspektiv tar avstamp i och knyter an till postteorier som exempelvis posthumanism, nymaterialism och sociomateriella teorier. I den andra akten fokuserar vi metodologiska frågor, med särskild uppmärksamhet riktad mot hur forskarkroppen gör skillnad, vad som kan räknas som data, hur forskningsdesigner blir till och hur analyser kan göras. Vi illustrerar resonemangen med exempel från vår egen forskning inom språk- och litteraturdidaktik. I den tredje och avslutande akten diskuterar vi didaktiska implikationer och vad dessa perspektiv kan innebära för språk- och litteraturundervisning.